

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นที่สำคัญ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป รายละเอียดตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

สมมติฐานของการวิจัย

การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานีทั้งหมด จำนวน 61 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 1003 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 286 คน จาก สูตรการคำนวณของยามานะ (Yamane 1973 :1088) ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิในการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมี 3 ตอน ฉบับที่ 2 สำหรับครูผู้สอนมี 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และแบบคำถามปลายเปิด (Open Form) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา นำความรู้ที่ได้มากำหนดขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา และนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อให้สามารถวัดได้ สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาที่นิยามไว้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขปรับปรุง แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ด้านการศึกษาหรือการวิจัยทางการศึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและนำข้อมูลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากนั้นคัดเอาข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป นำไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คนและครูผู้สอน จำนวน 5 คน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ นำไปทดลองใช้อีกครั้งหนึ่งกับผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน และครูผู้สอน จำนวน 50 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .98 ฉบับที่ 2 สำหรับครูผู้สอน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96 ปรับปรุงและนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้ นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ส่งและรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากส่งแบบ

สอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจาก สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ด้วยตนเอง ทั้งนี้ได้ส่งแบบสอบถามไป จำนวน 347 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนในแต่ละ โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและมีความถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 347 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้

1. การศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นตรงกันทั้งโดยรวม รายด้านและรายข้อ ดังนี้

1.1 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวม มีการปฏิบัติ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา และด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาและด้านการปฏิรูประบบบริหารการศึกษามีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.2 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการดำเนินการจัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดตลอดปี การดำเนินการปรับปรุง ตกแต่งห้องปฏิบัติการให้เป็นระเบียบ สวยงามและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประสาน สนับสนุน ส่งเสริมจัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการปรับปรุง ตกแต่งห้องเรียนให้เป็นระเบียบสวยงามและเอื้อต่อการเรียนการสอน และการควบคุม กำกับ ติดตามผล ให้มีการรักษาความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนการประสาน สนับสนุน ส่งเสริมจัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่มุ่งรักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่น และการดำเนินการจัดให้มีผังแม่บทอย่างเต็มรูปแบบ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.3 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้เพิ่มพูน

ความรู้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ตลอดจนจนถึงการเข้ารับการฝึกอบรม การดำเนินการพัฒนาตนเองของผู้บริหาร พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน การควบคุม กำกับ ติดตามผล ให้ครูพัฒนาและจัดทำแผนการสอนให้เหมาะกับนักเรียน การส่งเสริมจัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการประสานและสนับสนุนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่เกษียณอายุราชการมาสอนในสถานศึกษา โดยได้รับค่าตอบแทนมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.4 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษาด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการดำเนินการจัดให้มีการสนทนาภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การดำเนินการให้มีการใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ เป็นแหล่งค้นคว้า การดำเนินการให้ครูจัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นเวลาเรียน การดำเนินการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและฝึกปฏิบัติจริง การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียน การดำเนินการมอบหมายหน้าที่ด้านการสอนให้ครูตรงกับความรู้ ความสามารถหรือวิชาเอกที่จบการศึกษา โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนการดำเนินการจัดให้มีการกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน และการประสานสนับสนุนให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแบบเรียน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.5 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการวางแผนการปฏิบัติงาน ดำเนินการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การส่งเสริมให้มีการให้บริการนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนเป็นพิเศษ การประสานและส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา การดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนการดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการกวาดล้างและเผยแพร่ผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และดำเนินการจัดทำรายงานประจำปีเปิดเผยต่อสาธารณชน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนโดยรวม รายด้านและรายข้อ จำแนกตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา 4 ด้านมีดังนี้

2.1 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ตั้งกีดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้

2.2 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการดำเนินการปรับปรุงตกแต่งห้องเรียนให้เป็นระเบียบ สวยงาม และเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอน ส่วนข้ออื่นๆไม่แตกต่างกัน

2.3 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้

2.4 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าครูผู้สอน และการประสาน สนับสนุนให้ประชาชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแบบเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ผู้บริหารโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ ส่วนข้ออื่นๆไม่แตกต่างกัน

2.5 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการวางแผนการปฏิบัติงาน ดำเนินการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าครูผู้สอน และการดำเนินการจัดจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าครูผู้สอน กับการดำเนินการจัดทำรายงานประจำปี เปิดเผยต่อสาธารณชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหาร โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ ส่วนข้ออื่นๆไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน มีปัญหาและอุปสรรคทั้ง 4 ด้านดังนี้

3.1 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดให้มีผังแม่บทอย่างเต็มรูปแบบ เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดถึงร้อยละ 34.43 รองลงมาคือการใช้ งบประมาณและซ่อมแซม อาคารเรียนอาคารประกอบ ให้สวยงาม สะอาด ดูใหม่เสมอ ร้อยละ 18.03 และการควบคุม กำกับ ติดตามผลให้มีการรักษาความปลอดภัย ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 13.11 นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ เรียงตามลำดับดังนี้คือ งบประมาณเพื่อปรับปรุงโรงเรียน มีน้อย ไม่เพียงพอ เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคืออาคารเรียน อาคารประกอบ ไม่เพียงพอ การรื้อถอนอาคารเรียนที่ชำรุด ไม่คุ้มค่า โรงเรียนไม่มีรั้ว ทำให้สัตว์เลี้ยง เข้ามารบกวนในโรงเรียน โรงเรียนน้ำท่วมขังและ โรงเรียนมีพื้นที่น้อย

3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การประสานและสนับสนุน ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่เกษียณอายุราชการมาสอนในสถานศึกษา โดยได้รับค่าตอบแทน เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ถึงร้อยละ 59.02 รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ครูทำการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร้อยละ 39.34 และการสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ในสถานศึกษากับ การประเมินผลความก้าวหน้าของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยวัดประสิทธิภาพของผล การปฏิบัติงาน โดยเฉพาะคุณภาพผู้เรียน ร้อยละ 18.03 นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ เรียงตามลำดับดังนี้คือ ขาดครู ครูไปช่วยราชการมาก เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคือครูขาดความรู้ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน งบประมาณค่าตอบแทนที่ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิมาสอนมีน้อย ขั้นตอนการเบิกจ่ายยุ่งยาก งบประมาณพัฒนาครูมีจำกัด ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีเวลาทำการสอน ไม่ให้ความสำคัญและมีไม่ตรงกับความต้องการ ครูมีภาระงาน ที่นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาก การจัดสวัสดิการต่างๆในสถานศึกษา ไม่สอดคล้องกับระเบียบ ขาดความต่อเนื่องในการประเมินครู

3.3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาด้าน

การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การประสาน สนับสนุนให้ประชาชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแบบเรียน เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดถึงร้อยละ 49.18 รองลงมาคือการดำเนินการจัดให้มีกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียน มีรายได้ระหว่างเรียน ร้อยละ 40.98 และการดำเนินการมอบหมายหน้าที่ด้านการสอนให้ครูตรงกับความรู้ ความสามารถหรือวิชาเอกที่จบการศึกษาโดยเฉพาะวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 32.79 นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคอื่นๆเรียงตามลำดับดังนี้คือ ไม่สามารถมอบหมายหน้าที่ให้ครูตรงกับความรู้ความสามารถ หรือวิชาเอกที่จบการศึกษาได้เนื่องจากไม่มีครูที่มีความรู้เฉพาะทาง และมีครูไม่เพียงพอ เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคือประชาชน ไม่มีความรู้ในการร่วมพัฒนาหลักสูตรและขาดสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.4 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาด้านการ

ปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดสรรงบประมาณและระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดถึงร้อยละ 42.62 รองลงมาคือ การดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพ ภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 39.34 และการประสานและส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร้อยละ 37.70 นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคอื่นๆเรียงตามลำดับดังนี้คือ โรงเรียนขาดความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และเอกชน เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญ พื้นฐานทางด้านความรู้ น้อย มีฐานะยากจนและไม่มีเวลา เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคืองบประมาณไม่เพียงพอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอประชุมและอบรมมาก ไม่ตรงกับความต้องการ ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีอิสระในการบริหาร โรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษของผู้บริหาร โรงเรียน ในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานดังนี้

1. การศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี โดยรวม รายด้านและรายข้อ มีดังนี้

1.1 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธนิยา ศรีสง (2543 : 86) ที่พบว่าระดับพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กับระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ คำนเดชา (2544 : 77) ที่พบว่าทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพันธ์ ท้าวพันแดง (2541 : 108) ที่พบว่าการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาองค์กรของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 18 -27) ได้กำหนดแนวทางให้โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนและด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2539 โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดรับนโยบายการปฏิรูปการศึกษามาปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานสนับสนุน มีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันต้องผ่านการอบรมตาม โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาและผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต้องผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านฝึกรอบรม ปรกอบกับหน่วยงานต้นสังกัด มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนทุกปี ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา และด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเมธนิยา ศรีสง (2543 : 86) ที่พบว่าระดับพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา รายด้านอยู่ในระดับมาก กับระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา รายด้านอยู่ในระดับมาก กับผลการวิจัยของเฉลิมชัย อาภาสุวรรณ (2540 :98) ที่พบว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อจำแนกตามข่ายงาน มีงานการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผลงานห้องสมุดและงานส่งเสริมการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

จรรยา พรหมสุข (2538 :114) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตการศึกษา 2 ปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 :18 -27) ได้กำหนดแนวทางให้โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาและด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2539 และได้ดำเนินงานตามจุดเน้นการพัฒนาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 19 - 31) ที่ให้โรงเรียนนำไปเป็นแนวการปฏิบัติ ในการจัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดตลอดปี ตลอดถึงการทำให้โรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน โดยปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ค้ำอยู่เสมอ จัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการห้องสมุดและจัดครุภัณฑ์ประจำห้อง ให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดให้มีการรักษาความปลอดภัยจากการใช้อาคารสถานที่ รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินทุกเวลา ดำเนินการยกระดับมาตรฐานและพัฒนาการเรียนการสอนทุกระดับชั้น ตลอดจนถึงการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง แนวดำเนินการดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับจัดการศึกษา ให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกันและให้กระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษนโยบายการปฏิรูปการศึกษามาปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานสนับสนุน มีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันต้องผ่านการอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาและผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต้องผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านฝึ กอบรม ประกอบกับหน่วยงานต้นสังกัด มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนทุกปี ส่งผลให้ผู้บริหาร โรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา พรหมสุข (2538 :114) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตการศึกษา 2 ปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธนิยา ศรีสง (2543 : 86) ที่พบว่าระดับพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา รายด้านอยู่ในระดับมาก กับระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา รายด้านอยู่ในระดับมาก กับผลการวิจัยของ เฉลิมชัย อาภาสุวรรณ (2540 :98) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน เมื่อจำแนกตามข่ายงาน มีงานการเรียนการสอน งานวัดผล และประเมินผล งานห้องสมุดและงานส่งเสริมการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก

ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 18 - 27) ได้กำหนดแนวทางให้โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน ด้าน การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2539 โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดรับนโยบายการปฏิรูปการศึกษามาปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานสนับสนุน มีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันต้องผ่านการอบรมตาม โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาและผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต้องผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านฝึ กอบรม ประกอบกับหน่วยงานต้นสังกัด มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนทุกปี แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษายังเน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลาง เปิดโอกาสให้โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติ มีอำนาจในการตัดสินใจค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ในการบริหารงาน โดยเฉพาะในด้านนโยบาย แผนและงบประมาณ ขาดความเป็นเอกภาพ ประกอบกับครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน ยังไม่กระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธนิยา ศรีสง (2543 : 86) ที่พบว่าระดับพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กับระดับ การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ด้านเดชา (2544 : 78) ที่พบว่าทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพันธ์ ท้าวพันแดง (2541 : 108) ที่พบว่าการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาองค์การของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 18 - 27) ได้กำหนดแนวทางให้โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนและด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2539 โดยสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดรับนโยบายการปฏิรูปการศึกษามาปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานสนับสนุน มีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันต้องผ่านการอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาและผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต้องผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านฝึกอบรม ประกอบกับหน่วยงานต้นสังกัด มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนทุกปี ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาและด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเมรณียา ศรีสง (2543 : 86) ที่พบว่าระดับพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา รายด้านอยู่ในระดับมาก กับระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา รายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ (2540 :98) ที่พบว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อจำแนกตามข่ายงาน มีงานการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุดและงานส่งเสริมการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรุง พรหมสุข (2538 :114) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตการศึกษา 2 ปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 18 -27) ได้กำหนดแนวทางให้โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาและด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2539 และได้ดำเนินงานตาม จุดเน้นการพัฒนาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 19 - 31) ที่ให้โรงเรียนนำไปเป็นแนวการปฏิบัติ ในการจัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดตลอดปี ตลอดจนการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน โดยปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณโรงเรียน ให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ จัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดและจัดครุภัณฑ์ประจำห้อง ให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดให้มีการรักษาความปลอดภัยจากการใช้อาคารสถานที่ รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินตลอดเวลา แนวดำเนินการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับจัดการศึกษา ให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกันและให้กระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดรับนโยบายการปฏิรูปการศึกษามาปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานสนับสนุน มีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษาในปัจจุบันต้องผ่านการอบรมตาม โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านฝึกรอบรวม ประกอบกับหน่วยงานต้นสังกัด มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนทุกปี ส่งผลให้ผู้บริหาร โรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรูญ พรหมสุข (2538 :114) ที่พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตการศึกษา 2 ปฏิบัติงานด้านวิชาการ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธนิยา ศรีสง (2543 : 86) ที่พบว่าระดับพฤติกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา รายงานอยู่ในระดับมาก กับระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา รายงานอยู่ในระดับมาก กับผลการวิจัยของ เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ (2540 :98) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน เมื่อจำแนกตามชำนาญ มีงานการเรียนการสอน งานวัดผล และประเมินผล งานห้องสมุดและงานส่งเสริมการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก

ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 18 -27) ได้กำหนดแนวทางให้โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2539 โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดรับนโยบายการปฏิรูปการศึกษามาปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานสนับสนุน มีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันต้องผ่านการอบรมตาม โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องผ่าน การสอบคัดเลือกและผ่านฝึกรอบรวม ประกอบกับหน่วยงานต้นสังกัด มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนทุกปี แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษา ยังเน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลาง เปิดโอกาสให้โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติ มีอำนาจในการตัดสินใจค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ในการบริหารงาน โดยเฉพาะในด้านนโยบาย แผนและงบประมาณขาดความเป็นเอกภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน ยังไม่กระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ผู้บริหาร โรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการดำเนินการจัดให้มีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดตลอดปี การดำเนินการปรับปรุง ตกแต่งห้องปฏิบัติการให้เป็นระเบียบ สวยงามและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประสาน สนับสนุน ส่งเสริมจัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการปรับปรุง ตกแต่งห้องเรียนให้เป็นระเบียบสวยงามและเอื้อต่อการเรียนการสอน และการควบคุม กำกับ ติดตามผล ให้มีการรักษาความปลอดภัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับการดำเนินงานตามจุดเน้นการพัฒนาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 19 - 31) ที่ให้โรงเรียนนำไปเป็นแนวการปฏิบัติ ในการจัดให้มีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดตลอดปี ตลอดถึงการทำให้โรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน โดยปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณ โรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ จัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดและจัดครุภัณฑ์ประจำห้อง ให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดให้มีการรักษาความปลอดภัยจากการใช้อาคารสถานที่ รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินทุกเวลา ดำเนินการยกระดับมาตรฐานและพัฒนาการเรียนการสอนทุกระดับชั้น ตลอดจนจนถึงการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง แนวดำเนินการดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษา ทุกระดับจัดการศึกษา ให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกันและให้กระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนการประสาน สนับสนุน ส่งเสริมจัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดลอมที่มุ่งรักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่น และการดำเนินการจัดให้มีผังแม่บทอย่างเต็มรูปแบบ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง น่าจะมีสาเหตุมาจาก โรงเรียนและสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างจริงจัง งบประมาณเพื่อปรับปรุงโรงเรียนมีน้อย โรงเรียนน้ำท่วมขังและมีพื้นที่น้อย

1.4 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการดำเนินการจัดให้มีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดตลอดปี การดำเนินการปรับปรุง ตกแต่งห้องปฏิบัติการให้เป็นระเบียบ สวยงามและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประสาน สนับสนุน ส่งเสริมจัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การควบคุม กำกับ ติดตามผล ให้มีการรักษาความปลอดภัย ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม และการดำเนินการปรับปรุง ตกแต่งห้องเรียนให้เป็นระเบียบ สวยงามและเอื้อต่อการเรียนการสอน

มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับการดำเนินงานตามจุดเน้นการพัฒนาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 19 - 31) ที่ให้โรงเรียนนำไปเป็นแนวการปฏิบัติในการจัดให้มีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดตลอดปี ตลอดถึงการทำให้โรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน โดยปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณโรงเรียน ให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ จัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดและครุภัณฑ์ประจำห้อง ให้อากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดให้มีการรักษาความปลอดภัยจากการใช้อาคารสถานที่ รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินตลอดเวลา แนวดำเนินการดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับจัดการศึกษา ให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกันและให้กระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนการประสาน สนับสนุน ส่งเสริมจัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่มุ่งรักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่น และการดำเนินการจัดให้มีผังแม่บทอย่างเต็มรูปแบบ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง น่าจะมีสาเหตุมาจาก โรงเรียนและสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างจริงจัง งบประมาณเพื่อปรับปรุงโรงเรียนมีน้อย โรงเรียนน้ำท่วมขังและมีพื้นที่น้อย

1.5 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ตลอดจนถึงการเข้ารับการฝึกอบรม การดำเนินการพัฒนาตนเองของผู้บริหาร พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน การควบคุม กำกับ ติดตามผล ให้ครูพัฒนาและจัดทำแผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมจัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 19) ที่ดำเนินการส่งเสริมให้ข้าราชการครูแสวงหาความรู้และพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ กับกรมสามัญศึกษา (2539 : 7 - 9) ที่ดำเนินการพัฒนาครูและผู้บริหารให้เป็นมืออาชีพ สอนเด็กโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เด็กเป็นผู้สร้างความรู้ ครูผู้สนับสนุน ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบของครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ครูจะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการบริหารการศึกษา ตามมาตรา 53 นั้นเป็นสิ่งบ่งบอก ว่า ครูและผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ จะต้องเร่งพัฒนาตนเอง เพื่อก้าวเข้าสู่ระบบและโครงสร้างใหม่ ตามกฎหมายประกอบ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไม่ว่าจะเป็น

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคล หรือพระราชบัญญัติองค์การวิชาชีพที่จะออกมาบังคับใช้ในอนาคตใกล้ ๆ นี้ ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการประสานและสนับสนุนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่เกษียณอายุราชการมาสอน ในสถานศึกษา โดยได้รับค่าตอบแทน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง น่าจะมีสาเหตุมาจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน ยังไม่กระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างน้อย ขาดความรู้ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน งบประมาณค่าตอบแทนที่ให้มีปัญญาท้องถิ่น มาสอนมีน้อย ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่มีเวลาสอนหรือมีไม่ตรงกับความต้องการ

1.6 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษาด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะต่าง ๆ ตลอดจนจนถึงการเข้ารับการศึกษา การดำเนินการพัฒนาตนเองของผู้บริหาร พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน การควบคุม กำกับ ติดตามผล ให้ครูพัฒนาและจัดทำแผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมจัดให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 19) ที่ดำเนินการส่งเสริมให้ข้าราชการครูแสวงหาความรู้และพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ กับ กรมสามัญศึกษา (2539 : 7 - 9) ที่ดำเนินการพัฒนาครูและผู้บริหารให้เป็นมืออาชีพ สอนเด็กโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เด็กเป็นผู้สร้างความรู้ ครูผู้สนับสนุน ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในความรักชอบของครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ครูจะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการบริหารการศึกษา ตามมาตรา 53 นั้นเป็นสิ่งบ่งบอกว่า ครูและผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ จะต้องเร่งพัฒนาตนเองเพื่อก้าวเข้าสู่ระบบและโครงสร้างใหม่ ตามกฎหมายประกอบ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไม่ว่าจะเป็พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคล หรือพระราชบัญญัติองค์การวิชาชีพที่จะออกมาบังคับใช้ในอนาคคใกล้ ๆ นี้ ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนการสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ในสถานศึกษาการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียน การสอน การประเมินผลความก้าวหน้าของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยวัดประสิทธิภาพของผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะคุณภาพผู้เรียน และการประสานและสนับสนุนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่เกษียณอายุราชการมาสอนในสถานศึกษา

โดยได้รับคำตอบแทน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง น่าจะมีสาเหตุมาจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน ยังไม่กระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างน้อย ครูขาดความรู้ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ขาดความต่อเนื่องในการประเมินครู งบประมาณคำตอบแทนที่ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสอนมีน้อย ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่มีเวลาสอนหรือมีไม่ตรงกับความต้องการ

1.7 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการดำเนินการจัดให้มีการสอนภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การดำเนินการให้มีการใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือ เป็นแหล่งค้นคว้า การดำเนินการให้ครู จัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นเวลาเรียน การดำเนินการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและฝึกปฏิบัติจริง การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียน และการดำเนินการมอบหมายหน้าที่ด้านการสอนให้ครู ตรงกับความรู้ ความสามารถหรือวิชาเอกที่จบการศึกษา โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ (2540 :98) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน เมื่อจำแนกตามข่ายงาน มีงานการเรียนการสอน งานวัดผล และประเมินผล งานห้องสมุดและงานส่งเสริมการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก กับผลงานวิจัยของสมศักดิ์ คำนเดชา (2544 :83-87) ที่พบว่าทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ งานการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการสอนหลายวิธีได้เป็นอย่างดี โดยเน้นหนักการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและปฏิบัติจริง จัดครูประจำชั้นประจำวิชาได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ความถนัดและความสนใจ จัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือ ที่มีคุณภาพ มีการปฏิบัติในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ คำนเดชา (2544 : 83-87) ที่พบว่าทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ งานห้องสมุด มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะสำนักงานการศึกษาจังหวัดปัตตานี (2543 : 10) ได้ดำเนินการตามรายงานประจำปีงบประมาณ 2543 ในด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จัด

รูปแบบที่หลากหลายในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพ สนับสนุนให้มีการนิเทศภายในหน่วยงานและโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้บริหาร โรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนการดำเนินการจัดให้มีกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนและการประสานสนับสนุนให้ประชาชนและท้องถิ่นส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแบบเรียน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมศักดิ์ คำนเดชา (2544 : 81) ที่พบว่าทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง กับผลงานวิจัยของสันติ โคจิจุล (2539 : 110) ที่พบว่าระดับการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของครูประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง น่าจะมีสาเหตุมาจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างน้อย กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจึงถูกละเลยไป ประกอบกับโรงเรียนยังขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

1.8 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา: ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการดำเนินการจัดให้มีการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การดำเนินการให้ครูจัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นเวลาเรียน การดำเนินการให้มีการใช้ห้องสมุดหรือมุมหนังสือเป็นแหล่งค้นคว้า การดำเนินการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและฝึกปฏิบัติจริง และการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียน มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ (2540 :98) ที่พบว่าการปฏิบัติปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน เมื่อจำแนกตามข่ายงาน มีงานการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุดและงานส่งเสริมการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก กับผลงานวิจัยของสมศักดิ์ คำนเดชา(2544 :83-87) ที่พบว่าทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายวิชาการงานการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการสอนหลายวิธีได้เป็นอย่างดี โดยเน้นให้นักการศึกษาผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและปฏิบัติจริง จัดครูประจำชั้นประจำวิชาได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ความถนัดและความสนใจ และจัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือที่มีคุณภาพ มีการปฏิบัติในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ คำนเดชา (2544 :83-87) ที่พบว่าทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหาร

งานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ งานห้องสมุดมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี (2543 :10) ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ บูรณาการ โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จัดรูปแบบ ที่หลากหลายในการพัฒนานักเรียนให้มี คุณภาพเต็มตามศักยภาพ สนับสนุนให้มีการนิเทศภายในหน่วยงานและ โรงเรียนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้บริหาร โรงเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนการประสานสนับสนุนให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และกำหนดแบบเรียนและการดำเนินการจัดให้มีกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน มี การปฏิบัติในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ ด้านเคชา (2544 : 81) ที่พบว่า ทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการ ปฏิบัติในระดับปานกลาง กับผลงานวิจัยของสันติ โคจิจุล (2539 :110) ที่พบว่าระดับการปฏิบัติ การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของครูประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง น่าจะมีสาเหตุมาจากครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาด ความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างน้อย กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่าง เรียนจึงถูกละเลยไป ประกอบกับโรงเรียนยังขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

1.9 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการ ปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการวางแผนการปฏิบัติงานดำเนินการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือแผน ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของ โรงเรียน การส่งเสริมให้มีการให้บริการนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนเป็นพิเศษ มีการปฏิบัติในระดับมาก การประสานและส่งเสริม ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา และการ ดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของประพันธ์ ท้าวพันแดง (2541 : 108) ที่พบว่าการปฏิบัติงานตาม กระบวนการพัฒนาองค์การของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในขั้นการ วินิจฉัยเบื้องต้น ขั้นการวางแผนปฏิบัติงาน ขั้นการสร้างควมสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม มีการปฏิบัติ ในระดับมาก ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ (2540 : 19 -31) กำหนดให้โรงเรียนปฏิบัติตามแนวทางดังนี้คือ ร่วมพัฒนาการศึกษาโดย คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานองค์กรท้องถิ่น และชุมชน ดำเนินการเร่งรัด ตรวจสอบ

ประเมินผล นิเทศงานอย่างจริงจังสม่ำเสมอ ตลอดจนถึงสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ได้ดำเนินการดำเนินงานประกันประสิทธิภาพการบริหาร โดยการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคล ในการจัดระบบข้อมูล ปรับอัตราค่าจ้าง พัฒนารูปแบบการบริหาร การกระจายอำนาจ พัฒนาการจัดเครือข่ายวิทยเขตมหามงคล พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนการดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และดำเนินการจัดทำรายงานประจำปีเปิดเผยต่อสาธารณชน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ คำนเดชา (2544 : 83-87) ที่พบว่าทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ในการรายงานผล การวัดผลประเมินผลให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบเป็นระยะต่อเนื่องตลอดปีอย่างมีคุณภาพ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจ

1.10 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวางแผนการปฏิบัติงานดำเนินการจัดทำธรรมนูญ โรงเรียนหรือแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ส่งเสริมให้มีการให้บริการนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนเป็นพิเศษ การดำเนินการจัดทำรายงานประจำปีเปิดเผยต่อสาธารณชน การประสานและส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา และการดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของประพันธ์ ท้าวพันแดง (2541 : 108) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาองค์กรของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส ในขั้นการวินิจฉัยเบื้องต้น ขั้นการวางแผนปฏิบัติงาน ขั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม มีการปฏิบัติในระดับมาก ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 19 -31) กำหนดให้โรงเรียนปฏิบัติตามแนวทางดังนี้คือ ร่วมพัฒนาการศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานองค์กรท้องถิ่น และชุมชน ดำเนินการเร่งรัด ตรวจสอบติดตาม ประเมินผล นิเทศงานอย่างจริงจังสม่ำเสมอ ตลอดจนถึงสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ได้ดำเนินงานการประกันประสิทธิภาพการบริหาร โดยการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลในการจัดระบบข้อมูล ปรับอัตราค่าจ้าง พัฒนารูปแบบการ

บริหาร การกระจายอำนาจ พัฒนาการจัดเครือข่ายวิทยเขตมหามงคล พัฒนามูลสารทางการศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนการดำเนินการจัดสรรงบประมาณและระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา การดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการจัดทำรายงานประจำปีเปิดเผยต่อสาธารณชน และการดำเนินการจัดจำหน่ายและเผยแพร่ผลผลิตที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ คำนเดชา (2544 : 83-87) ที่พบว่าทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ในการรายงานผล การวัดผลประเมินผลให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบเป็นระยะต่อเนื่องตลอดปีอย่างมีคุณภาพ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจ

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ระหว่าง ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน โดยรวม รายด้านและรายข้อ จำแนกตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน มีดังนี้

2.1 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรูญ พรหมสุข (2538 :111 - 112) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติในจังหวัดที่ต่างกันและที่มีประสบการณ์ต่างกัน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยของวิวรรธน์ เทพรัักษ์ (2534 :215) ที่พบว่าการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์ โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 กับผลการวิจัยของ เพ็ญพร เหมประ (2533 : 185-191) ที่พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด วุฒิทางการศึกษาและเพศต่างกัน มีทัศนะต่อสมรรถภาพในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ในงานทั้ง 6 งาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของประพันธ์ ท้าวพันแดง (2541 :112) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาองค์กรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กับผลการวิจัยของอาทร แก้วบัวสังข์ (2537 :106) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในชนบทภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยที่ปรากฏดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 79 -80) ได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระตัดสินใจด้วยตนเอง ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการผลิต โรงเรียนส่งผลผลิตคือนักเรียนให้มีคุณภาพ เน้นการมีส่วนร่วมและร่วมคิดร่วมทำ มีการกำหนดบทบาทภารกิจของฝ่ายบริหารครูอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและชุมชน โดยมีแนวดำเนินการใน 4 ด้านคือด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาที่ชัดเจน : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี (2543 : 1 - 4) รับนโยบายปฏิรูปการศึกษามาปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานสนับสนุน โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ บุคลากรในโรงเรียนทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้รับการพัฒนาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามนโยบายและแผนงานโครงการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ของกลุ่มโรงเรียนและของโรงเรียนตามลำดับ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.2 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการดำเนินการปรับปรุงตกแต่งห้องเรียนให้เป็นระเบียบ สวยงามและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอน ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของผลการวิจัยของ สุวิทย์ กังแฮ (2539 :96) ที่พบว่า สภาพการปฏิบัติงานอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนกับครู โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน กับผลงานวิจัยของเพ็ญพร เหมประ (2533 :185-191) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด วุฒิทางการศึกษาและเพศต่างกัน มีทัศนะต่อสมรรถภาพในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ในงานทั้ง 6 งาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในการดำเนินการปรับปรุงตกแต่งห้องเรียนให้เป็นระเบียบ สวยงามและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าครูผู้สอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพันธ์ ท้าวพันแดง (2541 : 112) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาองค์กรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001 กับผลงานวิจัยของจรรยาพร ทองอนันต์ (2540 :128) ที่พบว่า สภาพการปฏิบัติงานอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยที่ปรากฏดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 19-31) ได้ดำเนินงานตามจุดเน้นการพัฒนาให้โรงเรียนปฏิบัติในปี พ.ศ.2540 ในการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันและการจัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดตลอดปี จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการดำเนินการปรับปรุงตกแต่งห้องเรียนให้เป็นระเบียบ สวยงามและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียนมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าครูผู้สอน น่าจะเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะการดำเนินการปรับปรุงตกแต่งห้องเรียนให้เป็นระเบียบ สวยงามและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2540 : 19 - 31) และมอบหมายให้ครูผู้สอนปฏิบัติผู้บริหารโรงเรียนยอมที่จะเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานสูงกว่าครูผู้สอน

2.3 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ แต่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ บุญฉะ ถนนทิพย์ (2538 :95,97) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในการพัฒนาตนเอง จำแนกตามขนาดโรงเรียน การเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนและสภาพพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ พบว่าไม่แตกต่างกัน กับผลการวิจัยของเพ็ญพร เหมประ (2533 :185-191) ที่พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด วุฒิทางการศึกษาและเพศต่างกัน มีทัศนะต่อสมรรถภาพในการบริหารงาน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ในงานทั้ง 6 งาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันติ โคจิจุล (2539 : 112) ที่พบว่า การปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความแตกต่างกันตามประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตกับผลการวิจัยของ จรรยาพร ทองอนันต์ (2540 :128) ที่พบว่าสภาพการปฏิบัติงานอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของครู โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครศรี ธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยที่ปรากฏดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี (2543 : 1 - 4) รับนโยบายปฏิรูปการศึกษามาปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานสนับสนุน โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ บุคลากรในโรงเรียนทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้รับการพัฒนาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามนโยบายและแผนงานโครงการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตามแผนงานโครงการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอของกลุ่มโรงเรียนและของโรงเรียนตามลำดับ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.4 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าครูผู้สอน และการประสาน สนับสนุนให้ประชาชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแบบเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีรวรรณ เทพรักษ์ (2534 :215) ที่พบว่าการปฏิบัติงานวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ซึ่งแตกต่างด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับผลการวิจัยของเพ็ญพร เหมประ (2533 :185-191) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด วุฒิศาทางการศึกษาและเพศต่างกัน มีทัศนะต่อสมรรถภาพในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ในงานทั้ง 6 งาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าครูผู้สอน และการประสานสนับสนุนให้ประชาชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแบบเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสันติ โคจิจุล (2539 :112) ที่พบว่าการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสร้างเสริมประสิทธิภาพชีวิตของครูประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความแตกต่างกันตามประสิทธิภาพในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสิทธิภาพชีวิต

ผลการวิจัยที่ปรากฏดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี (2543 : 1 - 4) รับนโยบายปฏิรูปการศึกษามาปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานสนับสนุน โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ บุคลากรในโรงเรียนทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้รับการพัฒนา ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามนโยบายและแผนงานโครงการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ของกลุ่มโรงเรียนและของโรงเรียนตามลำดับ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าครูผู้สอน และการประสาน สนับสนุนให้ประชาชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแบบเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ น่าจะเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันต้องผ่านการอบรมตาม โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาและผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต้องผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านฝึ กอบรม ปรังะกอบกับหน่วยงานต้นสังกัด มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนทุกปี ส่งผลให้การดำเนินการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียน สูงกว่าครู ผู้สอน แต่ในการประสาน สนับสนุนให้ประชาชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแบบเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียนต่ำกว่าครูผู้สอนน่าจะเป็นเพราะครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรงย่อมที่จะเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน

2.5 การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการวางแผนการปฏิบัติงาน ดำเนินการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอน และการดำเนินการจัดจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าครูผู้สอนกับการดำเนินการจัดทำรายงานประจำปี เปิดเผยต่อสาธารณชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ ส่วนข้ออื่นๆไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรูญ พรหมสุข (2538 :111-112) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถม

ศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติในจังหวัดที่ต่างกันและที่มี
 ประสิทธิภาพต่างกัน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน กับผลการ
 วิจัยของเพ็ญพร เหมประ (2533 : 185-191) ที่พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงาน
 ในโรงเรียนที่มีขนาด วุฒิศาสตร์การศึกษาและเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อสมรรถภาพในการบริหารงาน
 โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา ในงานทั้ง 6 งาน ไม่แตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการวางแผนการปฏิบัติงาน ดำเนินการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือ
 แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าครูผู้สอน และการดำเนินการจัดจัดทำ
 รายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัย
 สำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าครูผู้สอน
 กับการดำเนินการจัดทำรายงานประจำปี เปิดเผยต่อสาธารณชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าครูผู้สอน สอดคล้อง
 กับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพันธ์ ท้าวพันแดง (2541 :
 112) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนา
 องค์กรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .001 กับผลการวิจัยของอาทร แก้วบัวสังข์ (2537 :106) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงาน
 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในชนบทภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู
 วิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยที่ปรากฏดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาใน
 ปัจจุบันต้องผ่านการอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา
 และผู้ที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต้องผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านฝึ กอบรม ประกอบกับหน่วยงาน
 ต้นสังกัด มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนทุกปี ทำให้การวางแผนการปฏิบัติ
 งาน ดำเนินการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียนของ
 ผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าครูผู้สอน ส่วนการดำเนินการจัดจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน
 ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน ของผู้บริหารโรงเรียนต่ำกว่าครูผู้สอน
 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ น่าจะเป็นเพราะการดำเนินการดังกล่าวอยู่ในระบบ
 การประกันคุณภาพภายใน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 7 - 12)
 สถานศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพ
 ภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการ
 กำหนดมาตรฐานการศึกษา กำหนดแผนกลยุทธ์และธรรมนูญโรงเรียน บริหารและควบคุม
 คุณภาพการศึกษา มีการประเมินและติดตามตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพภายในตามผล

การประเมิน เป็นภารกิจที่ค่อนข้างหนักต่อการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลให้การดำเนินการจัดจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน ของผู้บริหารโรงเรียนต่ำกว่าครูผู้สอน แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่ายังเป็นการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานีมีปัญหาและอุปสรรคทั้ง 4 ด้านดังนี้

3.1 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดให้มีผังแฉะบทย่างเต็มรูปแบบ เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดถึงร้อยละ 34.43 รองลงมาคือการใช้ ปรับปรุงและซ่อมแซม อาคารเรียนอาคารประกอบ ให้สวยงาม สะอาด ดูใหม่เสมอ ร้อยละ 18.03 และการควบคุม กำกับ ติดตามผลให้มีการรักษาความปลอดภัย ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 13.11 นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ เรียงตามลำดับดังนี้คือ งบประมาณเพื่อปรับปรุงโรงเรียนมีน้อย ไม่เพียงพอ เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคืออาคารเรียน อาคารประกอบ ไม่เพียงพอ การรื้อถอนอาคารเรียนที่ชำรุด ไม่คุ้มค่า โรงเรียนไม่มีรั้ว ทำให้สัตว์เลื้อยเข้ามารบกวนในโรงเรียน โรงเรียนน้ำท่วมขังและโรงเรียนมีพื้นที่น้อย

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาทร แก้วบัวสังข์ (2537 :104) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในชนบทภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมีอาคารไม่พอ ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในกิจกรรมไม่เพียงพอ กับผลการวิจัยของสุวิทย์ กังแฮ (2539 :97) ที่พบว่าปัญหาในการปฏิบัติงานอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษาที่สำคัญคือโรงเรียนขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์สื่อการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ครูไม่ให้ความร่วมมือให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมและไม่มีเวลาประสานงานกับหน่วยงานอื่น รวมทั้งประชาชนในชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือและเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ในด้านข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานคือ รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณด้านนี้ให้โรงเรียน จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ ควรจัดอบรม สัมมนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเอกสารข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนศึกษาบ้าง และควรติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การประสานและสนับสนุน ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่เกษียณอายุราชการ มาสอนในสถานศึกษา โดยได้รับค่าตอบแทน เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดถึงร้อยละ 59.02 รองลงมาคือการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร้อยละ 39.34 และการสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการจัดสวัสดิการต่างๆในสถานศึกษากับการประเมินผลความก้าวหน้าของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยวัดประสิทธิภาพของผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะคุณภาพผู้เรียน ร้อยละ 18.03 นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคอื่นๆเรียงตามลำดับดังนี้คือ ขาดครู ครูไปช่วยราชการมาก เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคือครูขาดความรู้ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน งบประมาณค่าตอบแทนที่ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ มาสอนมีน้อย ขั้นตอนการเบิกจ่าย ยุ่งยาก งบประมาณพัฒนาครูมีจำกัด ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีเวลาทำการสอนไม่ให้ความสำคัญและมี ไม่ตรงกับความต้องการ ครูมีภาระงานที่นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาก การจัดสวัสดิการต่างๆในสถานศึกษา ไม่สอดคล้องกับระเบียบขาดความต่อเนื่องในการประเมินครู

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวิทย์ กังแฮ (2539 :97 - 98) ที่พบว่าปัญหาในการปฏิบัติงานอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษาที่สำคัญคือครูไม่ให้ความร่วมมือให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมและไม่มีเวลาประสานงานกับหน่วยงานอื่น รวมทั้งประชาชนในชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือและเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในด้านข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานคือ รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณด้านนี้ให้โรงเรียน จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ ควรจัดอบรม สัมมนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเอกสารข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนศึกษาบ้าง และควรติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง กับผลการวิจัยของอาพร แก้วบัวสังข์ (2537 :104) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในชนบทภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการพบว่า ไม่มีครูที่มีความรู้ ความสามารถประสบการณ์ในการสอนวิชาเฉพาะ ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการขยายโอกาสทางการศึกษา ขาดการนิเทศและแนะนำช่วยเหลือในการสอนการประเมินผล

3.3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การประสาน สนับสนุนให้ประชาชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแบบเรียน เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดถึงร้อยละ 49.18

รองลงมาคือการดำเนินการจัดให้มีกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียน มีรายได้ระหว่างเรียน ร้อยละ 40.98 และการดำเนินการมอบหมายหน้าที่ด้านการสอนให้ครูตรงกับความรู้ ความสามารถหรือวิชาเอกที่จบการศึกษาโดยเฉพาะวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 32.79 นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคอื่นๆเรียงตามลำดับดังนี้คือ ไม่สามารถมอบหมายหน้าที่ให้ครูตรงกับความรู้ ความสามารถ หรือวิชาเอกที่จบการศึกษาได้เนื่องจากไม่มีครูที่มีความรู้เฉพาะทาง และมีครูไม่เพียงพอ เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนไม่มีความรู้ในการร่วมพัฒนาหลักสูตรและขาดสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมมาศ ทองร่วง (2537 :91 - 95) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ชั้นพื้นฐาน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าด้านการวางแผน หลักสูตรผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารหลักสูตร การจัดระบบข้อมูล การจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเอกสาร การนำข้อมูลความต้องการของท้องถิ่นมาใช้วางแผน การวิเคราะห์หลักการจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร การจัดให้มีและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ความสะดวกในการใช้สื่อ การใช้ห้องสมุดเพื่อกิจกรรมทางวิชาการ การสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะ การจัดและพัฒนากาเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประชาธิปไตยและการสอนซ่อมเสริม ด้านการประเมินผลมีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับปรุงเครื่องมือประเมินผลหลักสูตรและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินงานหลักสูตรและมีข้อเสนอแนะปัญหาการบริหารหลักสูตรสรุปได้ว่า ในการวางแผนหลักสูตร โรงเรียนควรประชุมบุคลากรและให้มีส่วนร่วมในการวางแผน ควรจัดระบบข้อมูลให้สามารถนำไปใช้ได้ทันที ควรส่งเสริมการวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ในการนำหลักสูตรไปใช้โรงเรียนควรกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ควรจัดอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ควรจัดและพัฒนากาเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร ด้านการประเมินผลหลักสูตร โรงเรียนควรติดตามประเมินผลหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ควรมีการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือประเมินผลให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ควรส่งเสริมบุคลากรให้มีโอกาสศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล กับผลการวิจัยของ สันติ โคจิจุล (2539 :114) ได้ศึกษาสภาพการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของครูประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าอุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ขาดการส่งเสริมในการเชิญวิทยากรที่ดีมาให้ความรู้ ขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ขาดงบประมาณสนับสนุน มีภารกิจอื่น

มากไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ และขาดผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคือจัดอบรมครูปฏิบัติการครูผู้สอนเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ควรจัดส่งเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้ถึงโรงเรียน ควรมีหลักสูตรท้องถิ่นต้นแบบในระดับอำเภอและจังหวัด หน่วยงานระดับสูงกว่าโรงเรียนควรให้การสนับสนุน และโรงเรียนควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน

3.4 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดสรรงบประมาณและระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดถึงร้อยละ 42.62 รองลงมาคือ การดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 39.34 และการประสานและส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร้อยละ 37.70 นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคอื่นๆเรียงตามลำดับดังนี้คือ โรงเรียนขาดความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชนและเอกชน เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญ พื้นฐานทางด้านความรู้มีน้อย มีฐานะยากจนและไม่มีเวลา เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคืองบประมาณไม่เพียงพอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอประชุมและอบรมมาก ไม่ตรงกับความต้องการ ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีอิสระในการบริหารโรงเรียน

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาทร แก้วบัวสังข์ (2537 :104) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในชนบทภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ พบว่า ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการขยายโอกาสทางการศึกษา ขาดการนิเทศและแนะนำช่วยเหลือในการสอนการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา สนับสนุนและขยายผลการปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ตามผลการวิจัยดังนี้

1.1 จากผลการวิจัย การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวม

มีการปฏิบัติในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติตามโครงการปฏิรูปการศึกษาได้อยู่ในระดับดีแล้ว ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยในระดับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรกำหนดเป็นนโยบาย หรือโครงการในการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปปฏิบัติให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติมากขึ้น

1.2 ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา จากผลการวิจัย การปฏิบัติตามโครงการปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดแต่ละระดับ ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำไปปฏิบัติให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาดีเด่น แล้วมีการยกย่อง มอบรางวัลเกียรติยศให้แก่โรงเรียนนั้น

1.3 ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา จากผลการวิจัย การปฏิบัติตามโครงการปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดแต่ละระดับตลอดจนถึงผู้บริหารโรงเรียน ควรกำหนดเป็นนโยบายไว้ในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี ในการพัฒนาบุคลากรในสังกัด โดยเฉพาะความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอน จัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรในสังกัดเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน

1.4 ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จากผลการวิจัย การปฏิบัติตามโครงการปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดแต่ละระดับ โดยเฉพาะหน่วยศึกษานิเทศก์และฝ่ายวิชาการในโรงเรียน ควรขยายผลการปฏิรูปการเรียนรู้อิสระไปสู่แก่นักเรียนให้มากที่สุด เพื่อให้แก่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีคุณลักษณะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.5 ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา จากผลการวิจัย การปฏิบัติตามโครงการปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดแต่ละระดับ ควรปรับปรุงระบบการบริหาร การจัดการศึกษา ให้ผู้บริหารโรงเรียน กำหนดแนวทางการดำเนินงานโดยยึดธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองในการค้นหาความรู้ทางการบริหารใหม่ ๆ อยู่เสมอ และควรจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียนและเตรียมรับการประเมินคุณภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานีมีการศึกษาอย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายด้าน เพื่อศึกษาในรายละเอียดและครอบคลุมการปฏิบัติงาน จะได้นำผลการวิจัยไปวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เท่านั้น ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนด้วย

2.3 ควรศึกษาเรื่องนี้ในระดับในระดับเขตการศึกษา ระดับภาคหรือระดับประเทศด้วย